

Forfatter: Richardt, Chr.

Titel: Udrag fra Et Møde i Rom.

Citation: Richardt, Chr.: "Samlede Digte. Anden deel.", i Richardt, Chr.: *Samlede Digte. Anden deel.*, 1895, s. 226. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-richardt02-shoot-idm140352320230624/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Digte. Anden deel.

hvad er I om tusind Somre?
Kun en skønne Ormesæk!
Og med hvert et Ord han taler,
taler han sig mere hidsig;
og mens ud han slaar med Haanden,
mærker han aldeles ikke,
at hans Følgesvend er borte;
alt paa Skraaning af Højen
staar han hos sin Hjertenskjære —
sender kun et let »Paa Gjensyn!«
op til ham, som sagte brummer:
Kunst og Kunster — Djævlkunster!

II.

Med sin Tværsæk over Nakken
eensom Augustiner-Munken
vandrer gennem Folkeporten
næste Morgen, hjemad, nordpaa;
og de lange Vingaardsmure,
lange som en kjedsom Time,
ham til Overflod fortælle:
lang er Vejen, han har for sig.
Men det er, som om han ryster
Støvet glad af sine Fødder
ved de første Skridt han gjør,
og han vender sig mod Staden,
fæster sidste Gang sit Øje
mod det evig stolte Roma,

og som frigjort for en Byrde
bryder han heel muntert ud:
Ej for hundredtusind Gylden
det Besøg jeg vilde miste!
Som en Daare er jeg kommet,
altid klogere jeg vandrer.
Tro og Hellighed og Reenhed,
hvad jeg søgte, var der ikke;
men jeg fandt, hvad ej jeg søgte,
og jeg fandt igjen mig selv.
Er her nok af Vingaardshaver,
her er fleer af Achabs Frænder!
Var her nok af skønne Kirker,
her var fleer af skønne Skjøger!
Store Skjøge, Du som koger
Dig din feberøde Sminke
af Martyrers rene Blod,
og med Messesærkens Hvidhed
hyller til din Skam og Skændsel,
det var vel, jeg fik Dig skue!
For mit Folk og for Alverden
skal jeg male Dig saa ærligt,
saa Du Ingen meer skal fange!
Ej! det kunde være artigt
at faae malet »Sancta Roma«
med et Afladsbrev i Haanden,
og hængt op paa Kirkedøren
vort unge Wittenberg!
Havde jeg nu ham, min Kunstner
fra iaftes — I det Samme

kom en Kardinals-Karosse
rullende med Brask og Bram.
Nu Farvel, I høje Herrer
med de røde Silkestrømper, —
I har Størkebeen med Rette,
I, som størker i en Sump!
Vognen holdt, og op sprang Døren;
ej dog for en Kardinalshat,
for en lille Fløjs Barret, —
for en fin og livfuld Yngling,
netop ham fra Piniehøjen.

»Jo, jeg tænkte nok vi mødtes,
og jeg lovet har mig selv,
at I skulde see min Mappe,
inden I saa rask os dømte
Her i Pavens lille Villa
har jeg Noget at ta'e vare, —
følg nu med et Øjeblik,
— Pave Giulio er der ikke!«

Og i Spøg men som med Vold
trak han Munken ved hans Ærme
gjennem Portens aabne Buc
til en sval og venlig Hytte
under Broncetag og Steenæg,
mens hans Tjener bragte Mappen.
»Hist hvor Vindvet halvt er dækket,
der har *jeg* min Klostercelle!

Seer I, her i mine Skizzer
hvile fredsomt hos hinanden
Filosof og Apostler,
Helgener og skjøne Muser!
og jeg tilstaar, i mit Hjerte
kan det være de forliges
just saa godt som her i Mappen, —
Alt maa Kunsten kunne male!

See dog al den Skjønhed om os
i det Smaa som i det Store!
Ja i Barnet dér som leger, —
og i Fuglen her paa Grenen, —
og i Bjerget hist som blaaner!
Lad det være brudte Straaler
af en anden Skjønhedsverden,
af det Sandes og det Godes, —
og lad atter denne være
som en Afglans af Guds Trone,
— sig, er det ej værdt at gribe
Glimt af denne Skjønhedsfylde,
fængsle den i Form og Farve?
Thi som Sjælen til sit Legem
er i Legemhed den bundet.
Og see dér er Kunstens Løndom!
Har ej Læben sine Skrifttegn
snart for Trods og snart for Bønner,
og hos alle Folk de samme?
Og hvad Sjæl et Øje gjemmer,
tolker den sig ej i Linjer?
Sænk et Gran blot Brynets Bue,

drag blot Stregen lidt tilhøjre,
vid en Smule Øjets Ramme, —
Øjet er ej meer det samme!

Mangt at skue! Mangt at lære, —
men til Kunstner er jeg baaret!
Ja, om jeg var lænkebundet
som Prometheus til en Klippe, —
o jeg vilde med min Lænke
ridse Billeder i Klippen!
— I kan læse, I kan tale,
I kan messe, — *jeg* maa male!«

Munken sad i taus Forundring;
der kom Lysblink i hans Øje.

»Jeg har fat i disse Dage«
blev den unge Maler ved
»i de Gamle fra Athenen, —
Aristoteles og Plato,
Archimedes og de Andre
vil jeg stævne til et Møde,
som man ikke før har seet.
Helst jeg tog Jer med som Fange,
tvang Jer til i Vatikanet
at studere ret mit Billed, —
nu maa Naade gaa for Ret:
I skal nøjes med min Tegning!«

Ej, det kalder jeg at tegne!
Hillemænd, saa det er Plato,

han med Skjægget? »Ja den Ældre,
Skaldependen dér med Bogen!
Aristoteles den Anden,
med sin Ethica i Favnen!«

Visselig, de Tvillingbrødre
skal man lede længe efter, —
naa saa de seer saadan ud!
Mester Plato maa jeg lide;
og den Anden er en Stormand,
skjøndt han tidt har kruset Hov'det
paa saamangen højlærd Doktor,
ikke mindst hos os derhjemme!
— Hvem er han, der staar og maaler
med sin Passer? Nej, hvor ivrigt
de betragte hvad han tegner!

»Archimedes har jeg tænkt mig!«

Ja, javist! Ja de kan tænke,
hitte ud og spekulere,
disse gamle Visdomsugler, —
men det ligner mig en Kirke,
deres Samlingssted — »En Forhal!«
Det var ret, — i Vaabehuset,
der kan de faae Lov at mødes,
længer komme de dog ikke!
Om Vorherre og hans Naade
veed dog meer end som de Alle
hver en Pog i Christentøjet, —
men, forstaar sig, kom vi Andre

op med dem at disputere,
trak vi sagtens kortest Straa.

Saa tog Maleren til Orde,
mens han leged med sin Kulstift:
»Vandrer jeg i Akademos'
vidtberømte Laurbærlunde,
hvor det drypped ned med Visdom
som med Honning fra Hymettos,
er jeg selv en god Hellener,
sætter mig som ydmyg Lærling
ved de store Vismænds Fødder, —
skatter I dem ikke selv?»

Om jeg gjør? det gjør vi Alle, —
har vi ej i vore Dage
seet med Undren friske Strømme
vælde op af Oldtids Grave, —
de kan lære os at spørge!
vi kan lære *dem* at svare,
troer jeg nok — men som jeg sagde,
giv dem Plads i Vaabehuset
(bruge Vaaben, det forstaar de) —
slip dem ikke ind i Kirken,
de er komne altfor langt!

Munken taug i dybe Tanker.
— Sig mig, siden i Athenen
I er bleven saa bevandret,
fik I aldrig midt i Sværmen
af de kloge Filosofer

Øje paa en egen Taler,
Haandværksmand og dog saa vældig,
jævn og dog saa kæmpestor?
»Sokrates?» Nej *Paulus*, Kjære!
Stod ej han paa samme Tærskel
som Demosthenes og Plato?
har hans Ord ej faaet Ekko
fra de samme Tempelbuer, —
glem ej ham, sæt ham ved Siden,
midt i Kirken under Korset!
han var ogsaa i Athen!

»Paulus!» udbrod mildt den Anden,
»det var dengang, da han talte
om den ubekjendte Guddom,
hist paa Areopagus, —
Nej ved Siden skal han ikke!
Men jeg seer det Hele for mig:
Templer, Støtter rundtomkring ham,
og om Stenen end kan tale,
de skal tie, han skal tale!
— O jeg saae engang i Florents
en Sankt Paulus — og tilvisse
nu, i Glans af Eders Øje
lever Paulus op igjen;
aldrig før saa klart jeg saae ham!
Ja mod Templet skal han strække
sine Arme — nej mod Himlen!
— Tøv et Lidet, blød i Mappen, —
hist paa Bordet findes flere!»

Og som Phoebus efter Lyren,
greb han efter Skizzebogen,
gav sig ivrigt til at tegne;
medens Munken snart var opfyldt
af de mange, skjønnede Blade:
her de hellige tre Konger!
her Madonna! og Madonna!
her en herlig Sankt Georg, —
Hvor de røre sig og leve!
See Johannes dér med Fuglen,
som den kjære Jesus klapper, —
ak det er en liden Finke,
en af dem, der kvidred lystig
i de Eisenachske Skove —
hvilken Uskyld! hvilken Højhed!
Og see her, hvor allerkjærest!
disse store fromme Øjne,
og hvor ømt hun kjæler for ham!
Ja, de Vælske, maa jeg sige,
de forstaa tilgavns at male, —
Saadant har vi ej derhjemme!

»Dér! dér har I Eders Paulus!
afbrød Tegneren sin Gjenbo,
og skød Bladet hen foran ham.

Munken greb i Hast Papiret,
og han saae og saae og taug.
»Naa, hvad siger i om Skizzen?»
spurgte glødende den Anden.

Hvad begjærer I dog af mig!
At jeg tier, det maa vidne,
at Sankt Paulus taler, taler.
Ja han raaber i mit Øre,
saa jeg intet Andet sanser:
»Den Retfærdige skal leve,
den Retfærdige af *Troen!*«

Ak hvor ofte har jeg plaget
dog mig selv med disse tusind
dumme »gode Gjerninger!«
pidsket mig tilblods med Svøben,
sultet mig og nattevaaget!
Var jeg ikke med derinde,
med at kysse Helgenaltre,
med at narres, med at slæbe
mig paa Knæ ad Helligtrappen, —
lutter Tant og Abespil!
Tak for dette korte Møde,
Tak for Eders Blyants-Præd'ken!
Sandt at sige, fik jeg jævnlig
Lyst at rive overende
alle disse Helgenstøtter,
alle disse malte Syndere,
som fra Christus tage Æren!
Ære være Sankt Franciscus,
Sankt Hubertus og de andre, —
men om de med *ham* vil kappes,
ej da vorde de kun Straamænd,
værdige at stikkes til!

Selv vor helligste Madonna
skjærer stundum mig i Øjet, —
men jeg troer, I har kureret
mig for slige vilde Anslag!
Paulus vælted ingen Støtter,
brændte ingen Billeder.
Glorien bør vi svide af dem,
Afgudsglansen skal de miste. —
Bøje Knæ for Sol og Maane
vil vi ej; men heller ikke
rive Stjernerne af Himlen!
Kunstens Stjerner, lad dem blinke,
lyse, funkle, fryde Øjet —
muligvis de kunne vise
Konger Vej til Bethlehem!
Ja, hvor mægtigt Kunsten spejler,
hvad med Ordet svagt vi male,
det har denne Time lært mig.
Derfor Tak, og Gud befalet!
— Glem blot ej at Kunst og Haandværk,
Syl og Fil og Pen og Pensel,
Alt er Herren lige kraftigt,
naar vi efter Kald og Evne
bruge godt hans gode Gaver.
Kunst er Kunst; men det er Kunsten,
Alt at øve til Guds Ære!
Snak ej op om »tusind Somre«,
sy ej ind som Skrædderhelten,
saa det glør fra Bryst og Bælte:
»Her er *jeg*, den store Kunstner!«

Bed en lille Bøn som saa:
 Tak, min gode Gud og Skaber,
 at Du gav mig Skaberevne,
 Tak for dette skønne Billed,
 giv at det maa glæde Mange!
 — Tilgiv nu min lange Praten;
 jeg er Tydsker, jeg vil gjerne
 Folk saa smaat hovmesterere, —
 men jeg selv gaar med i Kjøbet!
 Sig mig nu Jert Navn til Afsked,
 i Viterbo skal jeg mødes
 med min gamle Klosterfælle, —
 det er høje Tid at vandre!
 »Rafael Santi!» — Ej bevares,
 Rafaello — ham, Prioren
 ligned næsten ved en Konge!
 Da er vi nok Aarsbørn sammen, —
 og I hædrer Fødselsaaret!
 — Nu Guds Fred, min sjeldne Mester
 Gid vi atter maatte mødes,
 naar Vorherre i sin Naade
 tænker os etsteds i Krogen
 i sin store Bryllupsgaard!

Posen kom igjen paa Ryggen.
 »Ja«, brød Rafael ud, »paa Gjensyn
 tømme vi et Afskedsbæger, —
 her er Vin fra Pavens Kjælder!
 Ogsaa jeg har lært hos Eder,
 faaet mægtig Lyst at fængsle
 paa mit Lærred Eders Aasyn, —

dog end meer de høje Scener,
som Apostelbogen maler
paa en broget Verdens Baggrund, —
puste Liv i disse Syner,
fylde dem med hellig Alvor!
Tak for denne Glød fra Altret,
snart i Blik og snart i Tale, —
I kan lære Folk at male!
Føre Penslen kan I ikke;
men at baade Haand og Øje
maa med Hjertet slutte Forbund,
og med Ydmygheden med,
naar vi Kunstnere vil gribe
om det Hellige og Høje, —
tro mig, dér det kunde være,
I var Mand for *mig* at lære!*

Kun et Haandslag; og den unge
Broder Martin med sin Tværsæk
var vor Kunstner halvt af Syne;
snart han stod ved Ponte Molle.

Her, hvor Constantin den Store
førte første Gang i Verden
Korsets Banner mod sin Fjende
lig en Trolddoms-Amulet, —
stod nu han, den unge stærke
Troens Mand og Korsets Kæmpe;
bad, som han forstod at bede,
kort og fyndigt: Herre, hjælp mig!

Og naar Djævlén spænder Bue
og vil mig tillivs for Alvor,
raab mig som idag i Øret:
»Den Retfærdige af Troen,
han skal leve, han skal frelses!»

Frejdig maaler ham Campagnen;
men da Vejen ved en Drejning
end ham viser i det Fjerne
Roms forgyldte Kors og Tinder,
nikker han til Afsked did:
Kors! Ja her er Kors i Mængde,
selv i Stakkene paa Marken, —
Udhængsskilter paa en Vare,
som i Boden ikke findes,
Skilter nok paa Christendom!
Men I Billeder, Romas Stolthed,
I fra Rafacilos Pensel, —
I skal være med at præd'ke
Paulus ind i Tidens Mørke!

For Københavns Universitet.

4. Juni 1879.

Indgangs-Kor.

Frostrnatten ruged over Aandens Sletter,
Lunden var tom;
smaat det dog lakked ad de lyse Nætter,
Løvspringet kom.